

# WYBRANE TEZY ORZECZEŃ W SPRAWACH ROLNYCH

## Stosunki własnościowe w rolnictwie i kształtowanie ustroju rolnego

Skoro powódka nie prowadzi osobiście działalności rolniczej w całości lub też na znacznej jej części to nie mogła zostać uznana za rolnika indywidualnego w rozumieniu ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Wyrok SA we Wrocławiu z 2 kwietnia 2015 r., I ACa 227/15,  
Legalis, nr 1398250

## Obrót nieruchomościami rolnymi *inter vivos/ mortis causa*

Wierzyciel jednego z małżonków po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej może prowadzić egzekucję z udziału tego małżonka we własności nieruchomości wchodzącej poprzednio w skład majątku wspólnego.

Uchwała SN – Izba Cywilna z 17 kwietnia 2015, III CZP 9/15,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 4

Roszczenie przewidziane w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1380) zmierza do stwierdzenia nieważności skutku w postaci nabycia własności (użytkowania wieczystego) nieruchomości.

Uchwała SN z 20 listopada 2015 r., III CZP 80/15,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 11

Wydanie decyzji ustalającej, że nieruchomości stanowi wspólnotę gruntową, nie stanowi przeszkody do stwierdzenia zasiedzenia, czy uwłaszczenia tej nieruchomości. Przy czym zaliczenie nieruchomości do wspólnot gruntowych następowało z mocy samego prawa z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 29 czerwca 1963 roku o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. Nr 28, poz. 169 ze zm.). Oznacza to, że nieruchomości nieobjęte decyzją ustalającą przynależność do wspólnoty nie mogą być uważane za wspólnoty gruntowe.

Postanowienie SN – Izba Cywilna z 19 listopada 2015 r., V CSK 151/15,  
Legalis, nr 1402786

1. Pozwany otrzymując od powodów własność gospodarstwa, miał prawo władać nim jak właściciel, a zatem zgodnie z art. 140 KC korzystać z niego, pobierać pożytki, a także nim rozporządzać.

2. Mimo że z literalnego brzmienia zapisu umowy nie wynika, że w skład gospodarstwa rolnego wchodził także inwentarz żywy i maszyny rolnicze, jednakże skoro powodowie w zamian za darowiznę chcieli uzyskać emerytury rolnicze, warunkiem było przekazanie własności gospodarstwa rolnego jako zorganizowanej całości.

Wyrok SA w Białymstoku z 19 lutego 2015 r., I ACa 787/14,  
Legalis, nr 1213572

Przekazanie przez rolnika gospodarstwa rolnego następcy na zasadzie i w trybie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. z 1977 r. Nr 32, poz. 140 ze zm.) nie może być odwołane na podstawie przepisów art. 898–900 KC, dotyczących odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności.

Wyrok SA w Krakowie z 28 kwietnia 2015 r., I ACa 200/15,  
Legalis, nr 1285111

1. Będąca, następstwem zbycia gospodarstwa przez następcę na rzecz osoby trzeciej w drodze darowizny, niemożność powrotnego przejścia własności na przekazującego, czyni jego roszczenie skierowane do następcy o rozwiązanie tej umowy niedopuszczalnym.

2. Powódka powoływała się na brak zainteresowania syna jej osobą oraz lekceważący stosunek, co mogłoby wyczerpywać przesłankę uporczywego postępowania wobec rolnika w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego, [...], ale za przejaw takiego działania nie może być uznana czynność sprzedaży działek rolnych, gdyż powódka nie może ingerować w prawo własności i wynikającą z niego zdolność do rozporządzania rzeczą (vide art. 140 KC).

Wyrok SA w Szczecinie z 14 maja 2015 r., I ACa 865/14,  
Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie 2015, nr 3, poz. 57

W świetle art. 913 § 2 KC rozwiązanie umowy o dożywocie może nastąpić tylko w wypadku, kiedy po pierwsze, spełnione są warunki, o jakich mowa w art. 913 § 1 KC, czyli pomiędzy zobowiązanym (zobowiązanymi) a dożywotnikiem (dożywotnikami), wytworzą się takie stosunki, iż nie można od nich nawzajem wymagać dalszego utrzymywania pomiędzy sobą bezpośredniej styczności. Ponadto muszą być zrealizowane przesłanki normatywne zastosowania § 2 tej normy, zgodnie z którą musi za rozwiązaniem umowy, które w zamyśle ustawodawcy jest wyjątkiem od reguły stabilności stosunków ukształtowanych w drodze czynności prawnych pomiędzy ich stronami, przemawiać wyjątkowość sytuacji, jaka ukształtowała się pomiędzy nimi; sytuacji, która prowadzi do usprawiedliwionego obiektywnie wniosku, że nie jest wystarczające zapewnienie braku styczności pomiędzy kontrahentami a jedynym sposobem dla jej zniesienia pozostaje rozwiązanie samej umowy. Obojętne są przy tym przyczyny konfliktu i to, która strona zawiniła ich powstanie. Wystarczy bowiem ustalenie, że umowa o dożywocie nie jest wykonywana i nie będzie wykonywana w przyszłości.

Wyrok SA w Krakowie z 21 grudnia 2015 r., I ACa 1167/15,  
Legalis, nr 1399096

### Rejestry i ewidencja

W świetle treści art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 86) obowiązującego w 2014 r. małżonkowie powinni otrzymywać jeden numer identyfikacyjny, niezależnie od tego czy współposiadają lub wspólnie prowadzą gospodarstwo, czy też nie. Ustawodawca nie zróżnicował bowiem sytuacji małżonków, którzy wspólnie prowadzą gospodarstwo rolne z tymi małżonkami, którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne niezwiązane ze sobą funkcjonalnie, organizacyjnie, ekonomicznie. Rozstrzygającym w tej materii jest fakt pozostawania w związku małżeńskiego. Przepis art. 12 ust. 4 ustawy o krajowym systemie ewidencji nie odwołuje się w swojej regulacji do stosunków majątkowych istniejących między małżonkami.

Wyrok WSA w Bydgoszczy z 20 stycznia 2015 r., II SA/Bd 1296/14,  
Legalis, nr 1196606

### Agencje rolne

Postępowanie prowadzone w trybie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 98, poz. 634 ze zm.) jest samodzielnym postępowaniem administracyjnym, którego przedmiotem jest ustalenie, czy w danej sprawie doszło do nienależnego lub nadmiernego pobrania środków

ków pochodzących z funduszy wskazanych w tym przepisie, a następnie określenie kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków. Brak jest przy tym podstaw, aby zasadnie wywodzić, że warunkiem koniecznym wydania decyzji ustalającej kwoty nienależnie pobranych środków, jest uprzednie wzruszenie, w trybie przepisów o wznowieniu postępowania, ostatecznych decyzji przyznających płatności.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 13 stycznia 2015 r., III SA/Wr 603/14,  
Legalis, nr 1199881

Bezwzględny obowiązek wydania przez właściwy organ decyzji ustalającej kwotę nienależnie pobranych dla obszarów objętych planem rozwoju obszarów wiejskich aktualizuje się wraz z ustaleniem zaistnienia przesłanki zaniechania prowadzenia działalności rolniczej oraz brakiem wystąpienia przesłanek, które wyłączają podstawy do żądania ich zwrotu. Stwierdzenie, czy przyznane kwoty pomocy czy płatności są przyznane nienależnie lub w nadmiernej wysokości, jest wynikiem ustaleń dokonanych w toku postępowania toczącego się na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 1438 ze zm.). Stanowcza regulacja zawarta w przepisie § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r. Nr 73, poz. 657 ze zm.) nie pozwala na korygowanie ustaleń faktycznych w zakresie powstania obowiązku zwrotu świadczenia elementami natury słusznościowej czy celowościowej, z powołaniem się na interes społeczny lub słuszny interes strony. Tym samym wskazany przepis stanowi szczególną normę prawną stojącą na przeszkodzie zmiany lub uchyleniu decyzji o ustaleniu kwoty nienależnie pobranych płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania w trybie art. 155 KPA. Uchylenie takiej decyzji spowodowałoby w istocie skutek w postaci zniesienia sankcji wobec podmiotu, który uchybił przepisom prawa, co jest nie do zaakceptowania w kontekście ww. przepisów prawa, a także zasad praworządności.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 21 stycznia 2015 r., II SA/Go 848/14,  
Legalis, nr 1197406

1. Wypełnienie wniosku o dopłaty w ramach systemów wsparcia bezpośredniego musi wiązać się z działaniem starannym i nie może zwalniać wnioskodawcy z odpowiedzialności za prawidłowe wypełnienie wniosku posłużenie się osobami trzecimi.

2. Błędem oczywistym nie może być zadeklarowanie we wniosku uprawy, co do której nie przysługuje określona płatność.

Wyrok NSA z 22 stycznia 2015 r., II GSK 1948/13,  
Legalis, nr 1200211

W razie zmiany warunków realizacji przyjętego zobowiązania rolnośrodowiskowego, bez poinformowania organów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyczynach tego stanu, istnieje – co do zasady – podstawa do wydania decyzji ustalającej wysokość kwoty pobranych płatności przypadających do zwrotu.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 5 lutego 2015 r., II SA/Go 880/14, Legalis, nr 1197360

Adresatem norm zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. 1996 Nr 16, poz. 82) jest agencja, nie zaś podmioty, które z agencją nawiązują stosunki cywilnoprawne.

Wyrok SA w Warszawie z 20 lutego 2015 r., I ACa 1231/14, Legalis, nr 1360635

1. Sprawy związane z przejściem gospodarstw rolnych przez Państwo od 1992 r. przeszły do właściwości Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa – obecnie: Agencji Nieruchomości Rolnych, która jest państwową osobą prawną. Taki status Agencji wynika wprost z treści art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1014 ze zm.).

2. Skoro organem właściwym do rozstrzygania spraw związanych z przejściem gospodarstw rolnych przez Państwo jest obecnie – Agencja Nieruchomości Rolnych, to organem wyższego stopnia wobec Agencji jest minister właściwy do spraw rozwoju wsi, czyli Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wyrok WSA w Rzeszowie z 25 lutego 2015 r., II SA/Rz 1443/14, Legalis, nr 1273998

### **Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa**

Obowiązywanie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz uporządkowaniu niektórych spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej i osadnictwa rolnego (Dz. U. Nr 17, poz. 71 ze zm.; art. 16 ust. 3 i 4 w tekście jednolitym: Dz.U. z 1989 r. Nr 58, poz. 348 ze zm.) nie stanowiło przyczyny zawieszenia biegu zasiedzenia przez Skarb Państwa nieruchomości objętych art. 9 ust. 1 (art. 16 ust. 1) tej ustawy.

Uchwała składu 7 sędziów SN z 15 kwietnia 2015 r., III CZP 82/14, [www.sn.pl](http://www.sn.pl)

1. Informacja w postaci kopii operatów szacunkowych spełnia warunki informacji publicznej, dotyczy bowiem bezpośrednio gospodarowania mieniem publicznym.

2. Dla uznania rażącego naruszenia prawa nie jest wystarczające samo przekroczenie przez organ ustawowych terminów do załatwienia sprawy. Przy ocenie, czy naruszenie prawa miało charakter rażący należy uwzględniać nie tylko zestawienie terminów rozpoczęcia postępowania i jego zakończenia, ale także i wynikające z okoliczności sprawy czynności jakie podejmował organ dążąc załatwienia wniosku.

3. Informacją przetworzoną jest informacja publiczna opracowana przez podmiot zobowiązany przy użyciu dodatkowych sił i środków, na podstawie posiadanych przez niego danych, w związku z żądaniem wnioskodawcy i na podstawie kryteriów przez niego wskazanych, czyli innymi słowy informacja, która zostanie przygotowana „specjalnie” dla wnioskodawcy wedle wskazanych przez niego kryteriów. Będzie to zatem taka informacja, co do której podmiot zobowiązany do jej udzielania nie dysponuje taką „gotową” informacją na dzień złożenia wniosku, ale jej udostępnienie wymaga podjęcia dodatkowych czynności. Informacja przetworzona to taka informacja, której wytworzenie wymaga intelektualnego zaangażowania podmiotu zobowiązanego.

Wyrok WSA w Szczecinie z 8 stycznia 2015 r., II SAB/Sz 145/14,  
Legalis, nr 1169238

1. Nie można stanowczo przyjmować braku interesu prawnego w ustaleniu istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego w razie istnienia możliwości oparcia powództwa na przepisie art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 707).

2. Właściwa wykładnia przepisu art. 5 ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 687) prowadzi do wniosku, że przewidziany w tym przepisie zakaz obrotu nieruchomościami Skarbu Państwa, dotyczy wszelkich nieruchomości publicznych, nie wyłączając nieruchomości rolnych Skarbu Państwa.

Wyrok SA w Szczecinie z 25 czerwca 2015 r., I ACa 210/15,  
Legalis, nr 1337329

### **Ubezpieczenie społeczne rolników**

Nie jest generalnie wykluczone łączenie przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności rolniczej z czasowym pobytem za granicą, o ile zainteresowany nie przeniósł do innego kraju swego centrum życiowego, a jego przyjazdy do Polski mają sporadyczny i okazjonalny charakter.

Wyrok SN – Izba Pracy z 12 lutego 2015 r., I UK 222/14,  
Legalis, nr 1231742

W stażu emerytalnym uwzględnia się – jak okresy składkowe – nie okresy jakiegokolwiek pracy w gospodarstwie rolnym, lecz tylko stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej. O stałości pracy w gospodarstwie rolnym decyduje zatem gotowość do świadczenia jej na rzecz osoby bliskiej w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego funkcjonowania tego gospodarstwa zgodnie z jego strukturą, przy uwzględnieniu jego obszaru, liczby pracujących w nim osób oraz sprzętu rolniczego.

Wyrok SN – Izba Pracy z 1 kwietnia 2015 r., I UK 292/14,  
Legalis, nr 1263220

Z wykładni art. 21 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 704) wynika, iż wykluczona jest abstrakcyjna weryfikacja przesłanki całkowitej niezdolności do pracy, bez jej koniecznego odniesienia do rozmiaru i specyfiki prac wymaganych w konkretnym gospodarstwie rolnym od osoby ubiegającej się o ustalenie lub przedłużenie prawa do renty rolniczej. W tym celu konieczne jest wstępne dokonanie szczegółowych ustaleń, jakie gospodarstwo prowadzi lub prowadziła osoba ubiegająca się o ustalenie lub przedłużenie prawa do rolniczej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w konkretnym gospodarstwie rolnym, gdyż bez takich ustaleń niemożliwa jest obiektywna weryfikacja takiej przesłanki wymaganej do ustalenia rolniczych uprawnień rentowych.

Wyrok SN – Izba Pracy z 9 kwietnia 2015 r., I UK 284/14,  
Legalis, nr 1442958

Jeżeli praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia świadczona była przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, to przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się ten okres.

Wyrok SN – Izba Pracy z 7 maja 2015 r., III UK 172/14,  
Legalis, nr 1274376

Przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 704 ze zm.) nie zawierają żadnej regulacji, która dawałaby podstawy do wyłączenia podlegania przez rolnika ubezpieczeniu społecznemu rolników z tej przyczyny, że podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia poza granicami Polski, jeżeli równocześnie z tym zatrudnieniem prowadzi działalność rolniczą powodującą objęcie z mocy ustawy rolniczym ubezpieczeniem społecznym.

Wyrok SN – Izba Pracy z 6 października 2015 r., III UK 21/15,  
Legalis, nr 1360074

1. Małżonek rolnika, który nie pracuje w gospodarstwie rolnym ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym, nie podlega

ubezpieczeniu społecznemu rolników (*a contrario* do art. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.).

2. Odłogowanie lub ugorowanie wszystkich gruntów rolnych nie oznacza prowadzenia gospodarstwa rolnego ani gospodarstwa domowego, które byłoby bezpośrednio związane z odłogowanym lub ugorowanym gospodarstwem rolnym, skoro jest ono pozbawione „siedliska domowego”, które byłoby związane z tym gospodarstwem rolnym, co łącznie nie stanowi tytułu podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu, choćby właściciel pobierał na nieużytkowane (odłogowane) gospodarstwo rolne bezpośrednie płatności (dopłaty) obszarowe

Wyrok SN – Izba Pracy z 28 października 2015 r., I UK 460/14,  
Legalis, nr 1352506

Za sprzeczne z treścią art. 10 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznać należy zaliczenie (najpierw) do okresów składkowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym wymienionych w punkcie 3 tego przepisu, a następnie doliczenie do nich okresów nieskładkowych w wymiarze jednej trzeciej uwzględnionej sumy okresów składkowych i okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Wskazany przepis jednoznacznie określa kolejność uwzględniania wymienionych w nim okresów – do sumy okresów składkowych i nieskładkowych (z ograniczeniem wynikającym z art. 5 ust. 2 tej ustawy) dolicza się okresy pracy w gospodarstwie rolnym w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganej ilości tych dwóch pierwszych okresów do przyznania emerytury.

Wyrok SA w Katowicach z 15 stycznia 2015 r., III AUa 453/14,  
Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2015, nr 3, poz. 5

Przesłanka zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy, wiąże się z poglądem, iż praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym (gotowość do jej świadczenia, dyspozycyjność) i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika. Negatywną przesłanką staje się natomiast doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

Wyrok SA w Łodzi z 18 lutego 2015 r., III AUa 594/14,  
Legalis, nr 1213407

Pomoc w pracach przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego przez dziecko uczęszczające do szkoły ponadpodstawowej nie jest pracą w gospodarstwie rolnym i ma jedynie charakter pomocy rodzinnej, wypełniającej dyspozycję art. 91 § 2 KRO.

Wyrok SA w Lublinie z 17 marca 2015 r., III AUa 876/14,  
Legalis, nr 1219116

Udzielanie rodzicom zwyczajowej pomocy w gospodarstwie rolnym, a więc doraznie, w zależności od sił i czasu potrzebnego na realizację obowiązków szkolnych (dojazdy, odrabianie lekcji, odpoczynek), nie może być uznawane za stałą, codzienną pracę, zaliczaną do uprawnień emerytalnych jako okres składkowy.

Wyrok SA w Łodzi z 31 marca 2015 r., III AUa 771/14,  
Legalis, nr 1242636

Przesłanka zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym w ilości odpowiadającej co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy wiąże się z poglądem, iż praca ta ma mieć charakter ciągły, co oznacza nastawienie ubezpieczonego na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym (gotowość do jej świadczenia, dyspozycyjność) i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika, a negatywną przesłanką staje się doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, czy wykonywanie w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

Wyrok SA w Katowicach z 24 kwietnia 2015 r., III AUa 1104/14,  
Legalis, nr 1285449

Z doświadczenia życiowego wynika, że praca w gospodarstwie rolnym sprowadza się do szeregu czynności, które należy wykonywać nieprzerwanie. Stałość pracy nie musi jednak oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość do wykonywania pracy rolniczej.

Wyrok SA w Poznaniu z 21 maja 2015 r., III AUa 801/14,  
Legalis, nr 1349136

1. Członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie pozostaje z nią w stosunku pracy, zaś wiążące się z wykonywaniem przez niego pracy na rzecz spółdzielni prawa i obowiązki stanowią nieodłączny składnik cywilnoprawnego stosunku członkostwa.

2. Praca w rolniczej spółdzielni produkcyjnej wykonywana przez jej członka nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748).

Wyrok SA w Gdańsku z 19 października 2015 r., III AUa 747/15,  
Legalis, nr 1359654

1. Co do zasady istnieją pełne podstawy do przeniesienia odpowiedzialności zbywcy gospodarstwa rolnego za zaległości składkowe na nabywcę tego gospodarstwa w określonych w przepisie art. 112 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613) przypadkach i na przewidzianych tam zasadach.

2. Zasadnym jest uznanie zaistnienia pełnych przesłanek przypisania nabywcy gospodarstwa rolnego subsydiarnej odpowiedzialności za zaległości składkowe zbywającego wobec nie uzyskania przed nabyciem przez nabywcę zaświadczenia KRUS o wysokości wspomnianych zaległości zbywającego. Brzmienie art. 112 Ordynacji podatkowej poprzez zawarte w jego § 6 odesłanie do możliwości uzyskania stosownego zaświadczenia, wyznacza bowiem swoisty miernik należytej staranności nabywcy gospodarstwa rolnego, przy czym oczywistym jest, że zaświadczeniem tym nie jest wypis z księgi wieczystej.

Wyrok SA w Lublinie z 22 października 2015 r., III AUa 589/15,  
Legalis, nr 1360516

Przepis art. 19 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 704 ze zm.) przewiduje możliwość przyznania ubezpieczonemu rolnikowi emerytury rolniczej, jeśli spełni on łącznie warunki dotyczące: wieku wynoszącego 60 lat dla mężczyzn, podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

Wyrok SA w Lublinie z 22 października 2015 r., III AUa 619/15,  
Legalis, nr 1360518

Sam fakt wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców nie był wystarczający do uznania tego okresu jako składkowego do nabycia uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wyrok SA w Warszawie z 29 października 2015 r., III AUa 1392/14,  
Legalis, nr 1372801

W zakresie ustalenia podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz.U.

z 1983 r. Nr 27, poz. 135 ze zm.), nie istnieją żadne ograniczenia dowodowe w postępowaniu przed sądem.

Wyrok SA w Katowicach z 13 listopada 2015 r., III AUa 51/15,  
Legalis, nr 1399070

Przy każdej działalności opartej na produkcji rolnej (w tym również działalności w postaci działów specjalnych) okresy, w których zbierane są plony występują jedynie kilka razy w roku, co jednakowoż nie jest tożsame z uznaniem, że w pozostałym czasie rolnik takiej działalności nie prowadzi, albowiem wykonuje szereg czynności, tj. sadzenie, nawożenie, odchwaszczanie, pielenie, podlewanie i wiele innych, których ostatecznym rezultatem jest właśnie możliwość zebrania owoców jego pracy, dlatego też wyłączenie okresów, w których nie są zbierane plony, z okresów uznanych za prowadzenie działalności rolnej w postaci działów specjalnych jest niezasadne.

Wyrok SA w Gdańsku z 10 grudnia 2015 r., III AUa 1149/15,  
Legalis, nr 1398744

Nie sposób przyjąć jako zasady, iż kształcenie się w szkole ponadpodstawowej oznacza, iż praca w gospodarstwie rolnym nie może mieć charakteru stałego.

Wyrok WSA w Warszawie z 12 lutego 2015 r., II SA/Wa 499/14,  
Legalis, nr 1199694

### **Płatności bezpośrednie i wspieranie obszarów wiejskich**

Warunek ustanowiony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 września 2004 r. w sprawie Uzupelnienia Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004–2006” (Dz.U. Nr 207, poz. 2117), zgodnie z którym uzupełnienie – w okresie pięciu lat od rozpoczęcia działalności – braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych może nastąpić wyłącznie przez uzyskanie wykształcenia określonego w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, a nie przez uzyskanie stażu pracy w gospodarstwie rolnym, jest niezgodny z wymaganiami ustanowionymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniającego i uchylającego niektóre rozporządzenia (Dz.Urz.U.E.L z 1999 r. Nr 160, poz. 80 ze zm.).

Wyrok SN – Izba Cywilna z 6 listopada 2015 r., II CSK 68/15,  
www.sn.pl

Skoro na gruncie § 17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. Nr 174, poz. 1809 ze zm.) mowa jest o wstrzymaniu i zwrocie płatności rolnośrodowiskowej – co oznacza zarówno utratę uprawnień do płatności wnioskowanej na dany rok, jak i utratę uprawnień do płatności już uzyskanej, która podlega zwrotowi – a sytuacje objęte hipotezą tego przepisu, gdy chodzi o obowiązek zwrotu płatności już uzyskanej, rozumieć należy nie inaczej jako tylko przypadki nienależnej płatności związane z nieuzasadnionym charakterem danej płatności (art. 73 ust. 1 w związku z ust. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników – Dz.Urz.U.E.L z 2004 r. Nr 141, str. 18) – to nie może budzić wątpliwości, że przedmiotem żądania zwrotu może być tylko i wyłącznie konkretna płatność udzielona w konkretnej dacie, na podstawie decyzji o jej przyznaniu.

Wyrok NSA z 11 lutego 2015 r., II GSK 2300/13,  
Legalis, nr 1218246

Skoro na gruncie § 17 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. Nr 174, poz. 1809 ze zm.) mowa jest o wstrzymaniu i zwrocie płatności rolnośrodowiskowej – co oznacza zarówno utratę uprawnień do płatności wnioskowanej na dany rok, jak i utratę uprawnień do płatności już uzyskanej, która podlega zwrotowi – a sytuacje objęte hipotezą tego przepisu, gdy chodzi o obowiązek zwrotu płatności już uzyskanej, rozumieć należy nie inaczej jako tylko przypadki nienależnej płatności związane z nieuzasadnionym charakterem danej płatności (art. 73 ust. 1 w związku z ust. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu administracji i kontroli przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów pomocy bezpośredniej w zakresie wspólnej polityki rolnej oraz określonych systemów wsparcia dla rolników – Dz.Urz.U.E.L z 2004 r. Nr 141, str. 18) – to nie może budzić wątpliwości, że przedmiotem żądania zwrotu może być tylko i wyłącznie konkretna płatność udzielona w konkretnej dacie, na podstawie decyzji o jej przyznaniu.

Wyrok NSA z 11 lutego 2015 r., II GSK 2300/13,  
Legalis, nr 1218246

Postępowanie prowadzone w trybie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 98, poz. 634 ze zm.) jest samodzielnym postępowaniem administracyjnym, którego przedmiotem jest ustalenie, czy w danej sprawie doszło do nienależnego lub nadmiernego pobrania środków pochodzących z funduszy wskazanych w tym przepisie, a następnie określenie kwoty nienależnie lub nadmiernie pobranych środków. Brak jest przy tym podstaw, aby zasadnie wywodzić, że warunkiem koniecznym wydania decyzji ustalającej kwoty nienależnie pobranych środków, jest uprzednie wzruszenie, w trybie przepisów o wznowieniu postępowania, ostatecznych decyzji przyznających płatności.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 13 stycznia 2015 r., III SA/Wr 603/14,  
Legalis, nr 1199881

1. Realizacja zobowiązań rolnośrodowiskowych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r. Nr 174, poz. 1809) polega na ich rzeczywistym wykonaniu. Stąd mając na uwadze powyższe oraz cele płatności rolnośrodowiskowej stwierdzić należy, iż jeżeli na skutek siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych rolnik nie może wykonać w danym roku zadań z tytułu podjętych zobowiązań, nie przyznaje się mu w danym roku płatności rolnośrodowiskowej, gdyż nie poniósł żadnych kosztów ani nie utracił dodatkowych dochodów w wyniku braku możliwości wywiązania się z podjętego zobowiązania.

2. Mimo że badanie wpływu wystąpienia siły wyższej na możliwość realizacji zobowiązania nie wiąże się bezpośrednio z przesłankami przyznania płatności rolnośrodowiskowej nie przekreślało to definitywnie możliwości przyznania takiej płatności. Zasada, że płatność w programie rolnośrodowiskowym przyznawana jest do działki rolnej, a tym samym nie ma dowolności „podziału” danej działki i wypłacenia należności w wysokości pomniejszonej tylko o część, która z uwagi na działanie siły wyższej nie została właściwie zagospodarowana nie wynika z treści prawa materialnego.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 15 stycznia 2015 r., II SA/Go 808/14,  
Legalis, nr 1197408

Kwestia stwierdzenia nienależnych lub nadmiernie pobranych środków publicznych przez rolnika jest indywidualną sprawą administracyjną rozstrzyganą w postępowaniu administracyjnym według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. Stosownie do dyspozycji przepisu art. 21 ust. 1 powołanej przez organy ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (t.j. Dz.U.

2013 r. poz. 173) do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji wydawanych przez organy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy te same ustawy stanowią inaczej. Rozwiązania przyjęte w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez organy Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wskazują, że to strona musi wykazywać się wzmoczoną aktywnością w gromadzeniu oraz przedstawianiu dowodów i nie może oczekiwać, że organ prowadzący postępowanie będzie z urzędu podejmował wszelkie środki dowodowe niezbędne do dokładnego i wszechstronnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy.

Wyrok WSA w Krakowie z 20 stycznia 2015 r., III SA/Kr 1529/14,  
Legalis, nr 1197723

Kwoty nienależnie pobrane, o których stanowi art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1438, ze zm.) to nie to samo co nienależne kwoty mające charakter obiektywne. Nienależnie pobrane świadczenie powinno cechować się złą wolą osoby pobierającej. Nie można przyjąć istnienia po stronie ubezpieczonego dobrej woli, jeżeli ubezpieczony jako prowadzący długoletnią działalność gospodarczą i rolną, a zatem osoba, której przypisać należy przymiot „profesjonalisty”, zorientowany powinien być w zasadach prowadzenia działalności gospodarczej, zasad ubezpieczenia w KRUS zwłaszcza jeśli dodatkowo był o tym informowany przez właściwe organy. Ponadto występując o rentę strukturalną złożył oświadczenie, że znane mu są zasady przyznawania renty strukturalnej. Niedopełnienie obowiązków, wynikających z mocy ustawy, co do istnienia których ubezpieczony był informowany, świadczy o zaniedbanii.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 12 lutego 2015 r., II SA/Go 805/14,  
orzeczenia.nsa.gov.pl

Następcy prawnemu rolnika, któremu przyrzynano płatność zwierzęcą przysługuje ta płatność w przypadku nabycia na własność wszystkich gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego będącego własnością rolnika.

Wyrok WSA w Łodzi z 4 marca 2015 r., III SA/Łd 816/14,  
Legalis, nr 1271760

Jeżeli przedłożone dokumenty wskazują, że osoby dokonujące kontroli nie figurują w wykazie osób upoważnionych do jej przeprowadzenia, a ponadto w aktach sprawy brak dowodu potwierdzającego posiadanie przez te osoby stosownego imiennego upoważnienia do przeprowadzania kontroli, to w tym stanie, okolicznością obalającą twierdzenia rolnika nie może być głośne stwierdzenie organu Agencji, że

zarzuty co do wadliwości kontroli są bezpodstawne. Wykonanie kontroli w sposób wadliwy, przez osoby nie posiadające stosownego upoważnienia, może mieć wpływ na jej wynik. Kwesta ta wymaga więc jednoznacznego wyjaśnienia.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 6 maja 2015 r., III SA/Wr 844/14,  
Legalis, nr 1276017

To na rolnika, który złożył wniosek o płatności, ustawodawca nałożył obowiązek inicjatywy w zakresie aktywnego uczestnictwa w postępowaniu i przejawienia inicjatywy dowodowej, bez oczekiwania na wezwania. Ograniczenie stosowania pewnych zasad określonych przepisami KPA wiąże się z tym, że zasadnicze kwestie związane ze składaniem wniosków, wymogów, jakie muszą być spełnione przez wnioskodawców, terminy ich składania i tryb załatwiania przez Agencję, regulowane są przez rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1122/2009. W celu podważenia ustaleń poczynionych przez uprawniony do kontroli organ, strona powinna wykazać się aktywnością w zakresie dowodzenia, iż zgłoszone przez nią do pomocy finansowej dane, są prawidłowe.

Wyrok WSA w Olsztynie z 10 czerwca 2015 r., I SA/Ol 199/15,  
Legalis, nr 1272247

Plantacją wieloletnią jest plantacja, której okres użytkowania wynosi kilka lat, tj. ponad dwa lata. Interpretacja ta oparta jest na odczytaniu słowa wieloletni, a więc taki, którego wiek jest większy niż rok i dwa lata. W wypadku gdyby strona czerpała korzyści z plantacji truskawek przez okres co najmniej trzech lat (okres założonego cyklu produkcyjnego), to taką plantację można uznać za plantację wieloletnią. Zaś szkółki drzewek owocowych nie można uznać, za sad, gdyż taka szkółka nie daje posiadaczowi korzyści z owoców tych drzewek owocowych, tylko da korzyści z ewentualnych sadzonek, dlatego też taką szkółkę należy uznać za plantację wieloletnią.

Wyrok WSA w Warszawie z 24 września 2015 r., V SA/Wa 1540/15,  
Legalis, nr 1387292

Zastosowanie przepisu art. 54 ust. 2 lit. b rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzonych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.Urz. UE L z 2004 r. Nr 165, s. 1 ze zm.), wymaga najpierw wykazania „niezgodności”, a zatem niezbędne jest zrekonstruowanie wzorca należytego zachowania podmiotu zajmującego się wytwarzaniem wyrobów mięsnych. Podstawę normatywną w tym zakresie stanowi przepisy rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy doty-

czące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz.Urz. UE L z 2004 r. Nr 139, s. 55 ze zm.).

Wyrok WSA w Poznaniu z 10 listopada 2015 r., II SA/Po 733/15,  
Legalis, nr 1389343

## Opodatkowanie rolnictwa

1. Datą zmiany treści ewidencji jest data określona w skierowanym do organu podatkowego zawiadomieniu starosty. Powinna być ona również odnotowana w dzienniku zmian. Dopiero z tą datą dokonania zmiany w ewidencji, określone grunty zmieniają swój charakter dla celów podatkowych. Wyłącznie zatem starostowie upoważnieni są do dokonywania zmian w ewidencji gruntów i budynków.

2. Użyty w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. Nr 193, poz. 1287) zwrot „wymiar podatku” należy interpretować w ten sposób, iż przy ustalaniu zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości, w podatku rolnym i podatku leśnym, winny zostać uwzględnione zarówno elementy przedmiotowe, jak i podmiotowe zawarte w ewidencji gruntów i budynków. Informacje dotyczące funkcji (użytkowego przeznaczenia) zarówno gruntu, jak i budynku (lokalu) mają dla organu podatkowego charakter wiążący i nie mogą być przezeń samodzielnie korygowane w ramach postępowania podatkowego, bez zmiany tych wpisów w ewidencji gruntów.

Wyrok NSA z 13 stycznia 2015 r., II FSK 3108/12,  
Legalis, nr 1200026

Użyty w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287 ze zm.) zwrot „wymiar podatku” należy interpretować w ten sposób, iż przy ustalaniu zobowiązania podatkowego w podatku od nieruchomości, w podatku rolnym i podatku leśnym, winny zostać uwzględnione zarówno elementy przedmiotowe, jak i podmiotowe zawarte w ewidencji gruntów i budynków. Informacje dotyczące funkcji (użytkowego przeznaczenia) zarówno gruntu, jak i budynku (lokalu) mają dla organu podatkowego charakter wiążący i nie mogą być przezeń samodzielnie korygowane w ramach postępowania podatkowego, bez zmiany tych wpisów w ewidencji gruntów.

Wyrok NSA z 13 stycznia 2015 r., II FSK 3109/12,  
Legalis, nr 1217903

Opodatkowaniu podlega nie samo odszkodowanie, lecz stanowiące dostawę towarów przeniesienie własności nieruchomości gruntowej w zamian za przyjmujące formę odszkodowania wynagrodzenie.

Możliwość zastosowania zwolnienia przedmiotowego, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.) winna być oceniana gdy z mocy prawa nastąpiło przeniesienie własności gruntów, a nie kiedy doszło do określenia wysokości odszkodowania.

Wyrok NSA z 23 stycznia 2015 r., I FSK 1544/12,  
Legalis, nr 1200199

Okoliczność, że gospodarstwo rolne miało powierzchnię przekraczającą 1 ha powierzchni, przesądzała o uznaniu tego arealu za gospodarstwo rolne – w rozumieniu ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, a tym samym ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.). Skoro też powyższe przepisy nie wymagały konieczności legitymowania się tytułem prawnym do gruntu rolnego o powierzchni przekraczającej 1 ha, bo dopuszczały możliwość jedynie samego jego posiadania, to fakt, że osoba wnioskująca o świadczenie pielęgnacyjne była tylko współwłaścicielką gospodarstwa rolnego, nie miał w tym przypadku żadnego znaczenia.

Wyrok NSA z 27 marca 2015 r., I OSK 2659/13,  
Legalis, nr 1217773

Określenie „związane z prowadzeniem działalności gospodarczej” użyte w art. 1a ust. 1 pkt 3, art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a, czy też w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.) jest pojęciem o szerszym zakresie znaczeniowym niż „zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej” (art. 2 ust. 2 tej ustawy). O ile bowiem, stosownie do treści art. 1a ust. 1 pkt 3 (w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b omawianej ustawy) obowiązek uiszczania podatku od nieruchomości w najwyższej stawce wiąże się co do zasady z samym faktem posiadania gruntu (budynku lub jego części) przez przedsiębiorcę (sposób wykorzystania gruntu nie ma tu znaczenia), o tyle w przypadku gruntów sklasyfikowanych m.in. jako grunty rolne lub leśne, do objęcia ich podatkiem od nieruchomości konieczne jest spełnienie dodatkowej przesłanki, tj. zajęcia (wykorzystania) tychże gruntów na prowadzenie działalności gospodarczej.

Wyrok NSA z 14 maja 2015 r., II FSK 1144/13,  
Legalis, nr 1311553

Utratę charakteru rolnego gruntu trzeba oceniać na dzień sprzedaży, a nie na podstawie działań nabywcy, podejmowanych po zakupie. Z jednej bowiem strony, podatnik musi w momencie podpisywania umowy ocenić, czy z tytułu sprzedaży powstał u niego obowiązek podatkowy. Z drugiej zaś strony, nie może ponosić

ujemnych konsekwencji podatkowych za przyszłe przedsięwzięcia nabywcy, na które nie ma wpływu.

Wyrok NSA z 22 maja 2015 r., II FSK 378/14,  
Legalis, nr 1395128

Błędna jest wykładnia art. 2 pkt 1 lit. g ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 626) prowadząca do przyjęcia, że określone w nim wyłączenie odnosi się wyłącznie do czynności cywilnoprawnych, których materialnoprawna podstawa wynika z ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1774), z pominięciem innych ustaw normujących gospodarkę nieruchomościami, w tym ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2100). Ponieważ ustawa o lasach również zawiera przepisy o gospodarce nieruchomościami, dokonane na ich podstawie czynności cywilnoprawne również podlegają wyłączeniu z opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych.

Wyrok NSA z 5 sierpnia 2015 r., II FSK 4079/14,  
Legalis, nr 1331624

1. Wszelkie działania cechujące się fachowością (stałym, nie okazjonalnym, nie amatorskim charakterem), podporządkowaniu regułom opłacalności i zysku lub zasadzie racjonalnego gospodarowania, działaniem na własny rachunek, powtarzalnością działań (np. seryjnością produkcji, stypizowaniem działań, ciągłością współpracy) i uczestnictwem w obrocie gospodarczym, są pozarolniczą działalnością gospodarczą, a uzyskane w ich wyniku przychody są przychodami ze źródła wymienionego w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361).

2. Uzyskiwanie dochodu w ramach źródła przychodów jakim jest pozarolnicza działalność gospodarcza ma charakter obiektywny w tym znaczeniu, że wymóg zgłoszenia jej do ewidencji działalności gospodarczej, nie jest warunkiem konstytuującym tą działalność, a po drugie zgłoszenie tych samych czynności do opodatkowania w ramach innego źródła przychodów i subiektywne przekonanie podatnika, że realizując przychody z tego źródła realizuje przychody właśnie z niego – oznaczają, że to subiektywne przekonanie podatnika nie może unicestwiać obiektywnie istniejącego źródła przychodów.

Wyrok WSA w Gliwicach z 8 października 2015 r., I SA/Gl 152/15,  
Legalis, nr 1372273

Regulacja art. 15 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.) jest wynikiem tego, że gospodarstwo rolne może być współwłasnością kilku osób w tym także może stanowić

współwłasność małżeńską. Sytuacja tych osób zbliżona jest do sytuacji współników spółki osobowej. Z uwagi na specyfikę sytuacji tych podmiotów ustawodawca w sposób szczególny określił też status podatnika wskazując, że podatnikiem VAT czynnym może być w takim przypadku tylko jedna osoba tj. ta, która złoży zgłoszenie rejestracyjne. Art. 96 ust. 2 ustawy jest więc jedynie dopełnieniem regulacji zawartej w art. 15 ust. 4 i 5 tej ustawy.

Wyrok NSA z 27 października 2015 r., I FSK 549/14,  
Legalis, nr 1362351

Tylko producenci rolni posiadający gospodarstwa o powierzchni co najmniej 1 ha fizycznego lub 1 ha przeliczeniowego mogą się ubiegać się o zwrot akcyzy zawartej w cenie oleju napędowego.

Wyrok WSA w Opolu z 10 lutego 2016 r., I SA/Op 598/15,  
Legalis, nr 1406438

Dla oceny utraty charakteru rolnego bądź leśnego gruntu znaczenie mają okoliczności faktyczne (związane z faktycznym sposobem użytkowania gruntu), a nie formalnoprawne (związane z charakterem gruntu wskazanym w ewidencji gruntów i budynków). Cel nabycia może wynikać bezpośrednio z aktu notarialnego, statusu nabywcy, jak również z okoliczności związanych z daną transakcją. Przepis art. 21 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) wymaga, aby tego rodzaju utrata charakteru rolnego lub leśnego nastąpiła w związku ze sprzedażą. Przy czym, chodzi tu o każdy związek, w następstwie którego grunty tracą swój charakter rolny lub leśny, byle tylko można było go powiązać ze sprzedażą. Może to być związek uprzedni, rozumiany jako przygotowawczy do sprzedaży, bezpośrednio związany ze sprzedażą, czy też będący skutkiem sprzedaży.

Wyrok WSA w Kielcach z 12 lutego 2015 r., I SA/Ke 726/14,  
Legalis, nr 1197532

Czynności polegające na zakupie owoców i warzyw, ich sortowaniu, przechowywaniu i dalszej odsprzedaży nie mieszczą się w zakresie definicji pojęcia działalności rolniczej w rozumieniu art. 1a ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 849 ze zm.). Stanowią one działalność handlową, o której mowa w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 672 ze zm.), do którego odsyła art. 1a ust. 1 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych .

Wyrok WSA w Kielcach z 6 maja 2015 r., I SA/Ke 188/15,  
Legalis, nr 1261533

Nie można uznać za odrębnych podatników każdego z małżonków – rolników, będących współwłaścicielami gospodarstwa rolnego, w sytuacji, gdy przedmiotem zgłaszanej przez każdego z nich działalności są usługi rolnicze.

Wyrok WSA w Olsztynie z 19 listopada 2015 r., I SA/OI 524/15,  
Legalis, nr 1388459

### Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Okoliczność, że ustawodawca przewidział możliwość przeniesienia własności uprawy leśnej w drodze sprzedaży lub spadkobrania, nie oznacza, że przyznał nabywcy więcej praw niż posiadał jego poprzednik prawny. Z przepisów ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. Nr 73, poz. 764 ze zm.) nie wynika, aby prawo do takiego ekwiwalentu obowiązywało każdorazowo w stosunku do nabywcy uprawy leśnej. Przeciwnie, z art. 7 ust. 6a ustawy wynika, że w przypadku sprzedaży gruntu, na którym znajduje się uprawa leśna, obowiązki związane z prowadzeniem uprawy leśnej oraz ekwiwalent przechodzą na nabywcę. W sytuacji jednak, gdy zbywca nie posiada prawa do ekwiwalentu, gdyż wygasło ono z jednego z powodów wymienionych w art. 7 ust. 6 *in fine*, prawo to nie może przejść na nabywcę, skoro ustawodawca takiego skutku przeniesienia własności gruntu we wskazanych okolicznościach nie przewidział w ustawie.

Wyrok WSA w Szczecinie z 7 maja 2015 r., II SA/Sz 1073/14,  
Legalis, nr 1274527

Ponieważ zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) w zakresie gospodarki nieruchomościami nie narusza innych ustaw, w tym ustawy o lasach – niezasadne jest ograniczenie zakresu pojęcia spraw podlegających przepisom o gospodarce nieruchomościami tylko do czynności cywilnoprawnych znajdujących materialnoprawną podstawę w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Przepis art. 40a ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.) jest przepisem o gospodarce nieruchomościami w rozumieniu art. 2 pkt 1 lit. g ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 101, poz. 649 ze zm.).

Wyrok WSA w Kielcach z 24 czerwca 2015 r., I SA/Ke 306/15,  
Legalis, nr 1271398

## Inne

Art. 126 ust. 1 oraz 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842, z 2014 r. poz. 805, 850, 1002, 1101 i 1863 oraz z 2015 r. poz. 222, 774 i 1045) jest zgodny z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok TK z 28 września 2015 r., K 20/14,  
Dz. U. 2015, poz. 1550

Przewidziane w art. 68 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.) tryby likwidacji szkody uzależnione są wyłącznie od tego czy poszkodowany podejmuje się odbudowy, naprawy lub remontu budynku, czy nie. Jest to jedyne kryterium przyjętego w ustawie sposobu likwidacji szkody, uzasadnione faktem, że wielkość odszkodowania będzie różna w zależności od tego czy poszkodowany podejmie się rekonstrukcji budynków, czy nie. Nie zaś od tego czy kosztorys przedstawiony przez poszkodowanego jest wiarygodny czy nie. Kosztorys jest jedynie narzędziem postępowania likwidacyjnego umożliwiającym ubezpieczycielowi weryfikowanie wielkości szkody określanej przez poszkodowanego. Ostateczna weryfikacja kosztorysu dokonana została w niniejszym procesie poprzez dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.

Uchwała składu 7 sędziów SN z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14,  
[www.sn.pl](http://www.sn.pl)

Stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania.

Uchwała składu 7 sędziów SN z 11 czerwca 2015 r., III CZP 112/14,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 6

Umowa sprzedaży wyłączonej nieruchomości oraz umowa ustanowienia użytkownika wieczystego na takiej nieruchomości nie są nieważne z powodu ich zawarcia z naruszeniem art. 69 ust. 1 i art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wyłączeniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.).

Uchwała składu 7 sędziów SN z 15 września 2015 r., III CZP 107/14,  
[www.sn.pl](http://www.sn.pl)

Sprawa z powództwa producenta rolnego – rolnika prowadzącego działalność wytwórczą w zakresie produkcji zwierzęcej – przeciwko przedsiębiorcy o roszczenie wynikające z umowy kontraktacji jest sprawą gospodarczą.

Uchwała SN – Izba Cywilna z 26 lutego 2015 r., III CZP 108/14,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 2

Użytkownik wieczysty nie może dokonać podziału gruntu oddanego mu w użytkowanie wieczyste.

Uchwała SN z 13 marca 2015 r., III CZP 116/14,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 3

Wierzyciel jednego z małżonków po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej może prowadzić egzekucję z udziału tego małżonka we własności nieruchomości wchodzącej poprzednio w skład majątku wspólnego.

Uchwała SN z 17 kwietnia 2015 r., III CZP 9/15,  
„Biuletyn SN” 2015, nr 4

Ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy, naprawy lub remontu budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku; odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie.

Uchwała SN z 18 listopada 2015 r., III CZP 71/15,  
[www.sn.pl](http://www.sn.pl)

1. Dla ważności umowy kontraktacji w myśl art. 613 § 1 KC wystarczające jest wskazanie wymaganej ilości produktów rolnych określonego rodzaju jako „całość” takiego produktu wyprodukowanego w danym czasie, w oznaczonym, znanym kontraktującemu gospodarstwie rolnym.

2. Ogólną regułą prawa, że roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu w terminach ustawowo przewidzianych (art. 117 i 118 KC) skonfrontować należy na podstawie art. 5 KC, w wymagających tego okolicznościach z wartościami o pierwszorzędym znaczeniu w stosunkach międzyludzkich, społecznych i gospodarczych, takich zwłaszcza jak równość podmiotów znajdujących się w takiej samej sytuacji prawnej, uczciwość postępowania podmiotów prawa, szacunek i lojalność wobec siebie kontrahentów umów, a także wykonywanie zobowiązań i rzetelność świadczeń.

Wyrok SN – Izba Cywilna z 4 marca 2015 r., IV CSK 437/14,  
Legis, nr 1231811

Szkodą w uprawie rolnej (art. 50 ust. 1b w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1226 ze zm.) jest także szkoda wyrządzona przed zasiewem, związana z ponownym wykonaniem niezbędnych czynności agrotechnicznych przygotowujących grunt do zasiewu.

Wyrok SA w Lublinie z 13 października 2015 r., ACa 291/15,  
Legalis, nr 1360505

W związku z tym, że nie było możliwości dokładnego odtworzenia wartości przeliczonego w 1954 roku gospodarstwa rolnego, na co zwracały uwagę obie strony zajmując przeciwstawne stanowiska procesowe w odniesieniu do oszacowania gruntów rolnych, bo nie ma obecnie takiego gospodarstwa mogącego służyć za przedmiot wyceny, wysokość zasądzonych przez sąd pierwszej instancji odszkodowania należy ocenić także przez pryzmat art. 322 KPC.

Wyrok SA w Katowicach z 18 grudnia 2015 r., I ACa 709/15,  
Legalis, nr 1398805

Opracowanie: PAWEŁ GAŁA, KATARZYNA CZERWIŃSKA-KORAL

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO  
NR 1 (18) – 2016, 203–225  
DOI: 10.14746/ppr.2016.18.1.18